

«ՍԵՎԱՆԻ Խ.ԱԲՈՎՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ»

**ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍԱԿՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒ ՍՈՒ ՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ 2023**

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

**ԹԵՄԱ - ՏՀՏ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐՈՒՄ**

ԱՌԱՐԿԱ - ԴԱՍՎԱՐ

ՀԵՂԻՆԱԿ - ԲԱԲԱՅԱՆ ՎԱՐՍԻԿ ՀԱՄԼԵՏԻ

**ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ - ՃԱՄԲԱՐԱԿԻ Ս. ՔՈՉԱՐՅԱՆԻ
ԱՆՎԱՆ ԹԻՎ 2 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ**

ՄԵՎԱՆ 2023

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն -----	3
ՏՀՏ գործիքները և արդի կրթությունը -----	5
ՏՀՏ-ի կիրառությունը Հայաստանի դպրոցներում -----	8
Դասը որպես ուսումնական գործընթացի հիմնական գործառույթ -----	12
Առցանց ՏՀՏ գործիքներ՝ ուսումնադիդակտիկ էլեկտրոնային պաշարներ ստեղծելու համար -----	16
Առցանց գնահատում իրականացնող ՏՀՏ գործիքներ -----	17
Google Forms գործիքով կազմած թեստի օրինակ -----	20
Եզրակացություն -----	26

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Չիմնահարցի արդիականությունը՝

Գաղտնիք չէ, որ 21-րդ դարը համակարգչային տեխնոլոգիաների դար է: Ժամանակակից երեխան ապրում է էլեկտրոնային մշակույթի դարում: Տարրական դպրոցում առանց հասանելի և մատչելի տեսանյութերի դասավանդելը դարձել է անհնար: Առաջ են գալիս մի շարք խնդիրներ՝ որտեղ գտնել նյութը և ինչպես ներկայացնել այն:

Այստեղ օգնության են գալիս համակարգիչը և համացանցը: Ավանդական «ուսուցիչ-աշակերտ -դասագիրք» սխեմային ավելանում է մի նոր և խիստ կարևոր օղակ՝ համակարգչային ուսուցում: Հետևաբար անհրաժեշտ է, որ ուսուցիչը տիրապետի ժամանակակից կրթական հմտություններին, այսինքն՝ լինի մեդիագրագետ :

Տարրական դպրոցի երեխային տրված արդյունքներից մեկը պիտի լինի նաև ժամանակակից համակարգչային տեխնոլոգիայի իմացությունն ու հմտությունը: ՏՀՏ կիրառումը տարրական դպրոցում աշակերտին լայն հնարավորություն է տալիս հմտացնել կողմնորոշվելու, փոխանակելու և տիրապետելու կարողությունը տեղեկատվական աշխարհում: ՏՀՏ-ի կիրառումը տարրական դպրոցում հանգեցնում է բացատրողական-նկարագարող մատուցման փոխարինմանը՝ կիրառականով: Աշակերտը դառնում է ուսուցման գործընթացի ակտիվ մասնակիցը, իսկ ուսուցիչը՝ հանդես է գալիս որպես օգնական և խորհրդատու, խրախուսում անհատականությունը, ինքնատիպությունը, նախաձեռնությունն ու անկախությունը: Նյութի մատուցումը ՏՀՏ տեխնոլոգիաների միջոցով ավելի մատչելի և գրավիչ է դարձնում նյութը, իսկ աշակերտին տալիս է կառավարելու և ինքնակառավարվելու հմտություն: ՏՀՏ-ն տալիս է հնարավորություն արագ կատարել փոփոխություններ ու լրացումներ, պահպանել տեղեկատվությունն ու միաժամանակ հասանելի մնալ, ստեղծել և կիրառել նոր նյութեր: Համակարգչային թեստերի արդյունքում ուսուցիչը կարողանում է արագ գնահատել աշակերտի կողմից ստեղծված նյութերը: Սա հնարավորություն է տալիս առավել պարզորոշ տեսնել յուրացման արդյունքը յուրաքանչյուր աշակերտի, առարկայի, դասարանի կտրվա ծքով և պատկերացում կազմել կրթական որակի մասին, հնարավորություն է ընձեռնվում ուսուցումը դարձնել մատչելի և հասանելի ուսուցման գործընթացի բոլոր մասնակիցների համար: ՏՀՏ-ն նպաստում է նյութի յուրացմանը, ամրապնդելու գործընթացին, աշակերտին ներգրավում ուսուցանվող նյութի մեջ: Աշակերտների ներգրավումը հետազոտական գործունեության մեջ նպաստում է խոսքի

զարգացմանը, խթանում ստեղծագործական մտքի դրսևորումը: Ուսուցիչն իր գործունեության ընթացքում դառնում է սովորողի գործընկերը:

Ուսուցման գործընթացում ՏՅՏ կիրառման նպատակն է՝

Ձևավորել տեղեկատվության հետ աշխատելու ունակություն և իրազեկություն

- Չարգացնել հետազոտական և ստեղծագործական հմտություններ
- Խթանել միտքը
- Սովորողին ակտիվորեն ներգրավել ուսումնական գործընթացի մեջ
- Ապահովել սովորողի և ուսուցչի միջև համագործակցություն ուսումնական գործընթացում:

ՏՅՏ-ի կիրառումը տարրակա և դպրոցի կրթա կա և գործընթացում նպաստում է տեսակա և մտածողության և զարգացմանը և բարելավում կրթա կա և գործընթացի արդյունավետությունը:

Սակայն ՏՅՏ կիրառությունը դպրոցներում նույնիսկ այսօր առաջ է քաշում մի շարք հրատապ խնդիրներ՝

- համացանցային հասանելիություն դասարաններում
- տեխնիկական հագեցվածություն
- ուսուցիչների համակարգչային հմտություններին տիրապետելը

SՀՏ գործիքները և արդի կրթությունը

SՀՏ-ի սրընթաց գ զարգացումն արդի ժամանակաշրջանում նոր պահանջներ է դրել կրթական համակարգերի առջև ինչպես ողջ աշխարհում, այնպես էլ Հայաստանում:

SՀՏ-երը դարձել են որակյալ կրթության հրամայական ու ուսուցման նորարարական գործիք: Ժամանակակից կրթական համակարգերում դրանք կիրառելի և անհրաժեշտ միջոց են, որոնք խթանում են ստեղծագործ մտածողությունը, օգնում են սովորողներին ակտիվորեն ընդգրկվել ուսումնական գործընթաց ցում, խորացնել ուսուցանվող նյութի իմացությունը, հասնել դպրոցական առարկաների առավել ընդգրկուն ընկալմանը, բարձրա ցնել առաջադիմությունը և հետաքրքրվա ծությունը, ստանալ անձնական պահանջմունքներին ավելի համապատասխան գիտելիքներ, ինչպես նաև կիրառել ժամանակակից ուսուցման, գնահատման ու ինքնագնահատման մեթոդներ: Դրանք նպաստում են մա նկավարժների աշխատանքի որակի բարձրա ցմանը, նրանց մասնագիտական գիտելիքների ու SՀՏ հմտությունների զարգացմանը:

SՀՏ-երը հնարավորություն են ընձեռում մուտք գործել մի միջավայր, որտեղ հասանելի են գրեթե անսահմանափակ քանակությամբ բազմազան նյութեր ու տեղեկություններ, և ամենակարևորը՝ գիտելիքի ձեռքբերման նպատակով ընդլայնել ուսումնական ծրագրերի ու դասագրքերի շրջանակները, փոփոխել հին մոտեցումները, առաջադրել և իրագործել բոլորովին այլ՝ որակապես նոր խնդիրներ: Ի վերջո SՀՏ-երը թույլ են տալիս դասվանդողին ու սովորողին հաղորդակցվել միևնույն միջավայրում և նույն «լեզվով»:

«S3S-ն ունեն նորարարության զարգացումն արագ ցնելու, սովորողների գիտելիքները հաստացնելու ու խորացնելու, հմտությունները զարգացնելու, ինչպես նաև նրանց մոտիվացիան բարձրացնելու և ուսման մեջ արդյունավետ ներգրավելու ներուժ: Դրա նք բարելավում և կատարելագործում են ուսումնա կա ն գործընթացը և օգնում դարոցներին վերափոխել»:¹

-----
www.ex.ac.uk/telematics.T3/corecurr/tteach98.htm

Էլեկտրոնային ուսուցումը կրթական գործընթացի կազմակերպումն է ժամանակակից հաղորդակցական և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ: Էլեկտրոնային ուսուցումը կարող է շոշափելիորեն ավելացնել սովորողների գիտելիքները, որի միջոցով մասնակիցները գիտելիք ու գործնական փորձ են ստանում համացանցից:

Էլեկտրոնային ուսուցումը սովորողներին նոր հմտություններ ստանալու, նոր ուղղություններով զարգանալու հնարավորություն է ընձեռնում:

Էլեկտրոնային ուսուցման միջավայրեր ապահովող շատ ծրագրային ապահովումներ կան:

Էլեկտրոնային ուսուցման առավելություններից է՝

- կրթություն ստանալու համեմատաբար ցածր ինքնարժեքը
- Էլեկտրոնային գրականության, առաջադրանքների և այլ նյութերի արագ հասանելիությունը
- ուսուցման մեթոդների ճկունությունը
- նյութերի համատեղ և բազմակի օգտագործումը
- սովորողների մեծ լսարանի հետ աշխատելու առանձնահատկությունը

- դասընթացների մասնակիցների և դասավանդողների աշխարհագրական դիրքից և ժամա նակից անկախությունը
- բարդ նյութերի ընկալողունակության բարձրացումը, նրանց սոցիալական հավասարության ապահովությունը

ՏՐՏ-ի ԿԻՐԱՌՈՒ ԹՅՈՒ ՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ Մ

Հանրակրթության նպատակը ոչ միայն գիտելիք փոխանցելն է, այլ նաև գիտակից քաղաքացի ձևավորելը, ով կկարողանա հարմարվել և կողմնորոշվել ժամանակակից աշխարհում: Չարգա ցած երկրները վաղուց են համոզվել, որ առանց կրթության մեջ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառության այսօր գրեթե անհնար է հասնել այդ նպատակների իրագործմանը: Հայաստանում ևս կրթական գրեթե բոլոր փաստաթղթերում կարևորվում եւ խրա խուսվում է ՏՐՏ կիրառությունը ուսումնական պլաններում ամիսը մեկ անգամ նախատեսված են տ եխնոլոգիաների ներգրավմամբ դասեր բոլոր առարկաներից, դպրոցների մեծ մասն ունի համակարգչային սենյակ եւ ինտերնետ կապ, ուսուցիչները ժա մանակ առ ժամանակ անցնում են համակարգչային հմտությունների վերապատրաստում, մատյանների թղթային տարբերակին փոխարինել է էլեկտրոնային գնահատման համակարգը: Այդուհա նդերծ, ուսուցիչների մեծ մասը դժվարությամբ է ընդունում ՏՐՏ կիրառության անհրաժեշտությունը եւ պարզապես կատարում է ԿԳՄՍՆ պ ահանջները: Ուսուցիչների զգալի մասի համար լրջագույն ինդիր է համակարգչային հմտությունները զարգացնելը: Էլեկտրոնային նյութեր ստեղծելը եւ կիրառելը համարվում են լրացուցիչ աշխատա նք, որի համար իրենք չեն

վճարվում: Ուսուցիչների ցա ծր աշխատավարձը լրջագույն խնդիր է, որ ետ է պահում
նրանց լրա ցուցիչ աշխատանքից, նորարարությունից: Սակայն ուսուցիչը պիտի
հասկանա ՏՀՏ կիրառության առավելությունները եւ զգա, թե որքանով է այն
հեշտացնում թե՛ իր՝ ուսուցչի գործը եւ թե՛ աշակերտների՝ առարկան հասկանալու,
թեմաներն ընկալելու խնդիրը: Բացի այդ՝ անհրաժեշտ են համապատասխան պաշարներ
եւ դրանք կիրառելու հմտություններ՝ թեման յուրա ցնելու և ամրապնդելու գործում:
Հիմնական խնդիրները ուսուցիչների թերի պատրաստ վաճությունն ու շահագրգռվա
ծության եւ ոգևորության պակասն է. նրանք չգիտեն կամ չեն ցանկանում կիրառել համա
կարգիչը կամ այլ մեդիա գործիքները կրթության մեջ եւ շահագրգռված չեն դա սովորել:
Պետք է նշել, որ ՏՀՏ-ն հիմնականում կիրառվում է հազվադեպ, այն էլ ավելի հաճախ
պարտադրվա ծ ուսումնական ն պլանով, եւ դա չի նպաստում կրթության որակի
բարձրացմանը: Այս առումով, կարծում եմ, անհրաժեշտ է, որ ուսուցիչն զգա պ
ետության աջակցությունը, որպեսզի ցանկանա ինքնակրթվել, ցանկություն ունենա ձեռք
բերել համապատասխան գիտելիքներ ու հմտություններ :
Առցանց գործիքների կիրառումն այսօր դարձել է կրթության ամենակարևոր բաղկա
ցուցիչ մասը, սակայն ուսուցիչների զգալի մասը չունի համակարգչային գիտելիքներ և
ուսումնական որևէ նյութ պատրաստելու համար ստիպված է լինում դիմել այլ անձանց
օգնությանը: Ը իշտ է, պարբերաբար կազմակերպվում են դասընթացներ, որոնք օգնում
են ուսուցիչներին ձեռք բերել որոշակի գիտելիքներ: Սակայն դասընթացները հազվադեպ
են և վերապատրաստվող ուսուցիչները կազմում են ընդհանուրի շատ փոքր մասը:
Կարծում եմ, այստեղ պետությունը դեռ շատ անելիք ունի:

Դա սա վա նդողների մա սնա գիտ ա կա ն զա թգա ցմա ն նպ ա տ ա կով կա զմա կերպված ԾԻԳ-ի ՏՀՏ վերապատրաստման դասընթացները հնարավորություն են տալիս դասվանդողներին ձեռք բերել անհրաժեշտ գիտելիքներ և հմտ ություններ ՏՀՏ գործիքները ուսումնա կա ն գործընթա ցում արդյունավետ օգտա գործելու համար: Կարծում եմ, նման դասընթացները մեծ արդյունավետություն ունեն ,և նմանատիպ վերապատրաստումների պետք է մասնակցեն բոլոր ուսուցիչները:

Նորարարական տեխնոլոգիաների օգտագոծման միջոցով հնարավոր

Է

- ուսուցման նոր մեթոդների և տեխնոլոգիաների արդյունավետ կիրառումը՝ զուգորդել ուսուցման ավանդական մեթոդների հետ,
- բարձրացնել սովորողների կողմից ուսուցանվող նյութի յուրացման դյուրինացումը և նրանց մոտիվա ցիան և առաջադիմությունը
- Ապահովել բոլոր սովորողների համար որակյալ և ժամանակակից կրթություն ստանալու հավասար պայմաններ ` ներառյալ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող, ազգային փոքրամասնություններին պատկանող, գյուղական, սահմանամերձ ու մեկուսացված բնակավայրերի և այլ խոցելի խմբերի երեխաների համար,

- դպրոցական տարիքից սովորողներին ժամանակակից ՏՀՏ-ին հաղորդակից դարձնելը, դրանցով ա շխատել սովորեցնելը և տեղեկատվության հասանելիությունն ապահովելը,
- արդի դարաշրջանում խիստ անհրա ժեշտ գիտելիքների և հմտությունների զարգացումը սովորողների մոտ, մասնավորապես՝ ստեղծագործ, քննադատական ու համակարգված մտածողության, մեղիագրագիտության, ինքնուրույն սովորելու և հետազոտա կան աշխատանքներ կատարելու, համագործակցային աշխատանքի զարգացումը,
- հայալեզու էլեկտրոնային տարատեսակ ռեսուրսների ստեղծումը և կիրառումը ուսումնական գործընթացում,
- դասավանդողների՝ ՏՀՏ պատրաստ վածության, գիտելիքների և հմտությունների զարգացումը և դասավանդման գործընթացում ՏՀՏ-ի ակտիվ օգտա գործման ապահովումը:

Կա զմա կերպ վող դա սընթա ցները՝ ուսումնա կա ն գործընթա ցում ՏՀՏ գործիքների կիրառումը ուսումնառության ն որա կը կբա թծրա ցնեն նոր մա կա թդա կի՝ ա պ ա հովելով բոլոր սովորողների հա մա թ տ ա թա տ եսա կ էլեկտրոնային ռեսուրսների, հա մա կա թգչա յին սա թքերի և հա մա ցա նցա յին կա պ ի հա վա սա թ մա տ չելիությունը:

ԴԱՍԸ ՈՐՊԵՍ ՈՒ ՍՈՒ ՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՌՈՒ ՅԹ

Դասը ուսումնական աշխատանքի կազմակերպման ձև է, երբ դասընթացներն իրականացվում են դասարանի հետ, հստակ դասացուցակով՝ օգտագործելով սովորողների խմբային ու անհատական աշխատանքը՝ կիրառելով ուսուցման տարբեր մեթոդներ: Յուրա քանչյուր դաս սկսվում է վերջնական նպատակի գիտակցումով և դրա ճշգրիտ , կոնկրետ սահմանումով, այնուհետ և նպատակին հասնելու միջոցների հա ստատմամբ և նպատակին հասնելու մեթոդների սահմանմամբ:

Ժամանակակից դասի դիդակտիկ պահանջները.

- դիդակտիկ նպատակի հստակ ձևակերպում
- դասի նպատակներին և ուսումնական և ծրագրին համապատասխան դասի լավօրինա կ բովանդակության սահմանում՝ հաշվի առնելով սովորողների պատրաստվածության և պատրաստ վելու մակարդակները
- սովորողների կողմից գիտ ելիքների յուրացման մակարդակի, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման կանխատեսում ինչպես դասի, այնպես էլ դասի տարբեր փուլերի ընթացքում
- դասի յուրաքանչյուր փուլի վրա լա վագույնս ազդող դասավանդման առավել ռացիոնալ մեթոդների, հնարների և միջոցների ընտրություն
- դասի գործընթացում սովորողների առավելագույն ինքնուրույնության և դասի ժամանակ անհատական և խմբային աշխատանքների տարբեր ձևերի հետ համադրված ճանաչողական ակտիվության ապահովում
- դասի ժամանակ բոլոր դիդակտ իկ սկզբունքների իրագործում

- սովորողների ուսումնառության լավագույն պայմանների ստեղծում:

Դասավանդման մեթոդներն ըստ ուսումնառության գործընթացում սովորողների դերի.

- **Պասիվ.** այստեղ սովորողները հանդիսանում են ուսումնառության «օբյեկտ», որը պետք է յուրացնի և վերարտադրի դասավանդողի փոխանցած նյութը: Հիմնական մեթոդներն են դասախոսությունը, ընթերցանությունը և հարցումը:
- **Ակտիվ.** Այստեղ սովորողները հանդիսանում են ուսումնառության «սուբյեկտ» և կատարում են ստեղծագործ առաջադրանքներ, դասավանդողի հետ երկխոսության մեջ են մտնում: Հիմնական մեթոդներն են ստեղծագործ առաջադրանքները, հարցերը ուղղված սովորողից դասավանդողին և դասավանդողից՝ սովորողին:
- **Փոխներգործուն.** թույլ են տալիս ուսումնական գործընթացի մասնակիցներին փոխազդել միմյանց վրա: Ընդ որում և՛ սովորողները, և՛ դասավանդողը հանդիսանում են ուսումնական գործընթացի սուբյեկտներ: Դասավանդողը հաճախ ներկայանում է կրթական գործընթացի կազմակերպիչի, խմբի ղեկավարի, սովորողների նախաձեռնությունների համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծողի դերում:

Տեսա հոլովակները և սա հիկաշարերը ժամանակակից մա նկավարժության և տ ա թրերից են, որոնք օգնում են լսա թա նում տ թվա ծ դա սընթա ցը փ ոխ ա թինել տ եսա հոլովա կում և սա հիկա շա թերում տ թվա ծ նյութերով:

SՀՏ գործիքներով պատրաստ ված նմանատիպ կյուբերի առկայությունը թույլ է տալիս սովորողին դիտել դասընթացը երբ և ինչքան կցանկանա , բայց այն նաև պարտադրում է դասա վանդողին մտածել գիտելիքները փոխանցելու նոր գործիքի ստեղծման և օգտագործման մասին:

Այսօրինակ կյուբեր պատրաստելիս անհրաժեշտ է նկատի ունենալ.

- հոլովակը պետք է լինի կարճ
- ցանկալի է, որ աուդիո մեկնաբանությունը կատարվի դասավանդողի ձայնով
- հոլովակը կամ սահիկաշարը պետք է պատրաստել հստակ պլանով դասի նպատակներից ու խնդիրներից ելնելով
- պատրաստել տեսահոլովակները ոչ ավել քան 6 րոպե տևողությամբ
- մոնտաժել կյուբն այնպես, որպեսզի ժամանակ առ ժամանակ երևան գա դասընթաց ցավարը
- հոլովակներում ներգրավել շարժական և տեսողական պատկերներ, որոնք սովորողներին կօգնեն առավել լավ ընկալել դասանյութը
- հոլովակները նկարահանել աշխատ ասենյակում, որպեսզի ստեղծվի առերևույթ դաս անցկա ցնելու պատրանք

Առցանց SՀՏ գործիքներ, ուսումնադիդակտիկ էլեկտրոնային պաշարներ ստեղծելու համար գոյություն ունեն բազմաթիվ գործիքներ` ծրագրային ապահովման, հավելվա ծային, առցանց ծառայություններ` ստեղծելու հոլովակներ «շրջված դասարան» մեթոդի կիրառման ժամանակ:

«Շրջված դասարան»-ը մանկավարժական մոտեցում է, որը փոխում է ուսուցման մեթոդների ավանդական կազմակերպումը: Սովորաբար տեսական մասը փոխանցվում է դպրոցի դասա թանում առերես ուսուցման միջոցով, իսկ գործնական մասը կա տարվում է տանը: «Շրջված դասարան» մեթոդի կիրառման ժամանակ տեսական մասը կատարվում է տանը՝ լսարանի հետ ավելի ակտիվ եւ ինտերակտիվ ուսուցման համար հնարավորինս շատ ժամանակ շահելու նպատակով:

Այս մոդելը հիմնված է տեղեկատվա կան եւ հաղորդակցության տեխնոլոգիաների զարգա ցման վրա , որոնց շնորհիվ իրականացվում է «դասարանի շրջումը» եւ առցանց նյութերի հրապարակումը: Առավել հաճախ այդ նյութերն իրենցից ներկայացնում են փոքր տեսանյութեր, որոնք դասավանդողներն իրենք են պատրաստում կամ ընտրում են այլ գործընկերների հետ առցանց փոխանակված նյութերից, իսկ սովորողները դրանք ուսումնասիրում են ինքնուրույն առերես դասընթացից առաջ: Ուսուցումն իրա կանացվում է դասի ընթացքում դասավանդողի անհատական օգնությամբ: Այն հնարավորություն է տալիս ժամանակ խնայել զանազան մանկավարժական աշխատանքներ իրականացնելու համար:

ԱՌՑԱՆՑ ՏՐՏ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ՝ ՈՒ ՍՈՒՄՆԱԴԻԴԱԿՏԻԿ ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՊԱՇԱՐՆԵՐ ՍՏԵՂԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Տեղեկատ վական ու հաղորդակցական տեխնոլոգիաների գործա ծությունն ուսումնառության ընթացքում նպաստում է սովորողների մոտ իվա ցիայի աճին: Բացի այն, որ ՏՐՏ-ի գործա ծությամբ հնարավոր է ավելի հարուստ , բազմերանգ ու դինամիկ

ուսումնական նյութ ստեղծել և օգտագործել, դրա միջոցով նաև կարող ենք ուսումնական գործընթացը դարձնել ինտերակտիվ: Արդյունքում, սովորողը ոչ թե տ եղեկատվության պասիվ ստացող է, այլ հենց ինքը կարող է փոփոխել ու նույնիսկ ստեղծել ուսումնական նյութ:

Ուսումնական նյութեր ստ եղծելու կամ խմբագրելու համար կան բազմաթիվ ՏՀՏ առցանց գործիքներ, ինչպես նաև կան հայալեզու պատրաստի առցանց նյութեր բնագիտամաթեմատիկական առարկաներից, օրինակ՝ <http://esource.amedu.am/> կայքում:

ԱՌՑԱՆՑ ՉԼԱՅԱՏՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՏՀՏ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

Գնահատումը ուսուցման գործընթացի վերաբերյալ և նրա կատարելագործման համար փաստ եր, հավաստ ի, բազմակողմանի տվյալներ հավաքագրելու շարունակական գործընթաց է: Այն պետ ք է խթանի սովորողների և դասավանդողների համատեղ գործունեության արդյունավետ զարգացումը:

Անհրաժեշտ է, որ գնահատումը լինի.

- համապատասխան
- հավաստի
- համարժեք
- կառավարելի

- անկողմնակալ
- արդար
- արժանահավատ
- թափանցիկ

Գնահատում իրականացնելիս հանրակրթական ուսումնական հաստատությունը կարևորում է յուրաքանչյուր սովորողի ուսումնառությունը հետազոտությունների միջոցով և հենվում է ուսուցման ընթացքի ու արդյունքների որակի վրա:

Ընթացիկ գնակատման համակարգը բաղկացած է փոխադարձաբար միմյանց միացնող երկու ձևերից՝ ուսուցանող գնահատում և սովորողների առաջադիմության միավորային գնահատում: Ուսուցանող գնահատման ժամանակ թվանշանային գնահատում չի

իրականացվում:

Ուսուցանող գնահատում իրականացնելիս առաջարկվում են աշխատանքների տարբեր տեսակներ.

- կարճ ժամանակի համար նախատեսվող առաջադրանք,
- խմբային կամ զույգերով առաջադրանք,
- տնային աշխատանք,
- ինքնուրույն կատարման առաջադրանք,
- ինքնագնահատում,
- փոխադարձ գնահատում,
- գործնական աշխատանք

Ուսուցանող կարճատև և գնահատումը կարող է իրականացվել գրավոր կամ բանավոր անգամ ՏՀՏ գործիքների միջոցով:

Սովորողների առաջադիմության միավորային գնահատումը նպատակահարմար է իրականացնել գրավոր աշխատանքների ձևով: Այդօրինակ գնահատում իրականացվում է ինչպես ամեն թեմայի վերջում, այնպես էլ դասընթացի ավարտին: Առաջադիմության միավորային գնահատման նպատակը սովորողների ստացած գիտելիքների ու կարողությունների ստուգումն է՝ պարզելու ու գնահատելու համար նրանց առաջադիմությունը: Առաջադիմության միավորային գնահատման ամենատարածված ձևերից է գնահատումն իրականացնել թեստային առաջադրանքների միջոցով: Առաջին հայացքից թեստային առաջադրանքների կազմումը բավականին դյուրին է, սակայն այն լուրջ մանկավարժական գործընթաց է, որը պետք է բավարարի հետևյալ պահանջներին.

- հետապնդի որոշակի նպատակ
- ունենա տեխնոլոգիական բնույթ(հնարավոր լինի թեստավորում իրականացնել նաև տեխնոլոգիական միջամտությամբ)

Գնահատման հիմանական տեսակների (ուսուցանող և միավորային) իրականացումն ավելի պատկերավոր ու հետաքրքիր կլինի, եթե գնահատում իրականացվի ինտերակտիվ առցանց ՏՀՏ գործիքների կիրառմամբ:

Գնահատման ժամանակակից մեթոդաբանությունը կիրառելիս հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում սովորողների առաջադիմության միավորային գնահատում իրականացնելիս նպատակահարմար է օգտվել Բլյումի դասակարգման տաքսոնոմիայից:

Բյուժի տա քսնոմիան դասակարգում է կրթական նպատակները կամ, ավելի ստույգ, կրթական վերջնարդյունքները:

Տաքսնոմիայի յուրաքանչյուր մակարդակ կախվա ծ է նախորդ մակարդակի ձեռքբերումից:

Այն օգնում է ուսուցիչներին սովորեցնելու, իսկ աշակերտներին՝ սովորելու գործընթացում:

Ուսուցիչը կարող է այս բուրգը կիրառել հետևյալ աշխատանքների կազմակերպման և ուսումնական նպատակների ապահովման համար՝

- գնահատման իրականացում,
- Դասերի պլանավորում,
- Դասի բարդության գնահատում,
- Թեստերի/հանձնարարությունների բարդության գնահատում,
- Չափորոշիչների կիրառման ուղեցույցների մշակում,
- Առցանց դասընթացների մշակում,
- Սեփական ունակությունների գնահատում,
- Սովորողների՝ չափորոշիչներով նկարագրված ուսումնառական վերջնարդյունքների ապահովում և այլն:

Google Forms գործիքով կազմած թեստի օրինակ

Ստորև ներկանացնում եմ առցանց գնահատում իրականացնող իմ պատրաստած աշխատանքը

Google Forms առցանց գործիքի հատկությունները և գործառույթները

Այս ծրագրի օգնությամբ հնարավոր է իրականացնել սովորողների առցանց համաժամանակյա և ոչ համաժամանակյա միավորային գնահատում և տարաբնույթ հարցումներ: Գործիքն օգտագործելիս սովորողները պետք է ունենան համապատասխան հարցման թեստի հղումը: Սովորողները հարցադրումներին հետևելու են և պատասխանները նշելու են տիրույթին միա ցվա ծ ցանկացած գործիքի (հեռա խոս, համակարգիչ, պլանշետ) օգնությամբ: Հարցման ավարտին հնարավոր է MS Excel ֆորմատով ներբեռնել սովորողների միավորային հնարավոր է MS Excel ֆորմատով ներբեռնել սովորողների միավորային գնահատականներն ու առաջադիմության ամփոփ վերլուծությունը: Այս տիրույթում աշխատելիս գնահատվում է սովորողների կատարած առաջադրանքների ճշտությունը: Վարժություններ ստեղծելիս հնարավոր է կազմել հարցադրումներ բազմակի ընտրանք, ճիշտ -սխալ և լրացնել բաց թողնվածը և այլ ձևաչափերով:

Այս ծրագրի օգնությամբ հնարավոր է իրականացնել սովորողների առցանց համաժամանակյա և ոչ համաժամանակյա միավորային գնահատում և տարաբնույթ հարցումներ: Գործիքն օգտագործելիս սովորողները պետք է ունենան համապատասխան հարցման թեստի հղումը: Սովորողները հարցադրումներին հետևելու են և պատասխանները նշելու են տիրույթին միա ցվա ծ ցանկացած գործիքի (հեռա խոս, համակարգիչ, պլանշետ) օգնությամբ: Հարցման ավարտին հնարավոր է MS Excel ֆորմատով ներբեռնել սովորողների միավորային գնահատականներն ու առաջադիմության ամփոփ վերլուծությունը: Այս տիրույթում աշխատելիս գնահատվում է սովորողների

կատարա ծ առաջադրանքների ճշտությունը: Վարժություններ ստ եղծելիս հնարա վոր է կազմել հարցադրումներ բազմակի ընտրանք, ճիշտ -սխալ և լրացնել բաց թողնվածը և այլ ձևաչափերով:

Google forms (quizzis) **առցանց գործիքը հնարավորություն է տալիս հետևյալ իրականացնել աշխատանքները.**

- միաժամանակ ստեղծել տարբեր թեմաներով և տարբեր քանակի և ձևաչափերի հարցերից կազմվա ծ վարժություններ
- պատրաստի վարժությունները խմբագրել, պահպանել առցանց
- հետևել սովորողների առաջադիմությանն առցանց □ տարածել պատրաստի վարժությունները հղումով ⁴:

<https://icttraining.amedu.am/course/view.php?id=217#section-2>

Google Forms առցանց գործիքով պատ րաստված օրինակ`

Գոյական, ածական, բայ

Թեմատիկ աշխատանք

[Sign in to Google](#) to save your progress. [Learn more](#)

* Required

Անուն, ազգանուն *

Your answer

Դասարան *

Your answer

Տրված բառերից գտնել գոյականը *

- սիրելի
- սիրել
- սեր

Նշել այն գոյականները, որոնց հոգնակին կազմվում է -եր մասնիկով *

- լիճ
- մեքենա
- գետ
- շենք
- աշակերտ

Ընտրել ճիշտ տարբերակը *

Choose ▼

Կազմել նախադասություն հայրենիք բառով *

Your answer

Կազմել հոմանիշների զույգեր *

	ճաշակել	պերճ	կացարան	ճերմակ	անբիժ
սպիտակ	☐	☐	☐	☐	☐
տուն	☐	☐	☐	☐	☐
մաքուր	☐	☐	☐	☐	☐
համտեսել	☐	☐	☐	☐	☐
շքեղ	☐	☐	☐	☐	☐

Տրված արմատները և ածանցները միացնելով՝ կազմել նոր բառեր *

	ենի	ակ	իկ	անոց
գունդ	☐	☐	☐	☐
հիվանդ	☐	☐	☐	☐
ընկույզ	☐	☐	☐	☐
շուն	☐	☐	☐	☐

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfGZw6EtIU_YOoMpMdf11OV-

[3h3rw1fbgNv3wvme9YY8R9AGA/viewform](https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfGZw6EtIU_YOoMpMdf11OV-3h3rw1fbgNv3wvme9YY8R9AGA/viewform)

ԵՉՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Այսօր համացանցը բազմաթիվ հնարավորություններ է տալիս դասերն ավելի հետաքրքիր և բազմաբնույթ դարձնելու համար:

ՏՀՏ կիրառությունը դասապրոցեսում՝

- հնարավորություն է տալիս օգտագործել թարմ ինֆորմացիա
- հնարավորություն է տալիս ուսուցչին դասը դարձնել առավել հետաքրքիր և բովանդակալից
- ուսուցչին տալիս է տեխնոլոգիական մեծ պաշար
- բարձրացնում է աշակերտների հետ արքրբավածությունը
- ինսայում է ժամանակը

ՏՀՏ-ների օգտագործմամբ ուղեկցվող դասերը ավելի հետաքրքիր են , բազմազան և անսահմանափակ: Նմանատիպ դասերը իրենց գեղեցկության պարզության և տեսանելիության շնորհիվ ուսումնական նյութի ընկալման ընթացքում առավել մեծ ազդեցություն են թողնում սովորողների հոգեբանահոլզական ֆոնի վրա:

Ուստի անհրաժեշտ է միայն ցանկություն՝ այդ ամենին տիրապետելու և կիրառելու համար:

Առաջարկություն

- Ավանդական «ուսուցիչ-աշակերտ -դասագիրք» սխեմային ավելացնել մի նոր և խիստ կարևոր օղակ՝ համակարգչային ուսուցում:
- Անհրաժեշտ է, որ ուսուցիչը տիրապետի ժամանակակից կրթական հմտություններին, այսինքն՝ լինի մեդիագրագետ :

- ՏՀՏ կիրառմամբ տարրական դպրոցում աշակերտին լայն հնարավորություն է տալ, հմտացնել կողմնորոշվելու, փոխանակելու և տիրապետելու կարողությունը տեղեկատվական աշխարհում:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀՂՈՒՄՆԵՐ

- «Նախաշավիղ» գիտամեթոդական հանդես 6.2009
- <https://evnreport.com/arm/raw-unfiltered-arm/information-technologies-and-general-education-in-armenia-2/>